

Szkodliwość miseczników dla borówki wysokiej

Rozwój patogenów i szkodników w obrębie gatunków uprawnych w znakomitej większości zależy od warunków klimatycznych. Te, niekorzystne, stymulują rozwój i nasilenie uszkodzeń, tam, gdzie doszło do porażenia.

Wśród licznych szkodników w uprawie borówki amerykańskiej (pryszczarki, mszyce) coraz więcej problemów przyczyniają miseczniki. Na świecie znane jest 15 gatunków tej grupy szkodników, a w Polsce 6. Miseczniki należą do rzędu pluskwiaków równoskrzydłych i rodziny misecznicowatych. Najbardziej znany jest misecznik śliwowy. Zazwyczaj występuje on na śliwach, porzeczkach i agreście, ale jako polifag zasiedla również inne gatunki uprawne.

Obserwacje borówki wysokiej w Polsce wyodrębniły misecznicę śliwową, po czym w 2015 roku zauważono w centrum naszego kraju cechy nieco inne niż właśnie tego gatunku. Różnice dotyczyły biologii i rozwoju osobniczego misecznicę.

Niezależnie od gatunku misecznicę wywołują podobne uszkodzenia roślin. Zarówno larwy jak i dorosłe samice żerując m.in. na borówce wysysają soki roślinne z komórek liści i pędów, ograniczając tworzenie się asymilatów, a w rezultacie ogładzając rośliny. Podczas żerowania wydzielają substancję, która powoduje obumieranie tkanek liści i pędów wokół miejsca nakłucia. Całe rośliny są wyraźnie osłabione w rozwoju, gorzej owocują, są bardziej wrażliwe na mróz, a przy silnym porażeniu mogą nawet zamierać. Dodatkowo, podczas żerowania misecznicę wydzielają znaczne ilości słodkich, lepkich odchodów, na których rozwijają się czarne grzyby sadzakowe. Rośliny są wówczas dodatkowo osłabione i ograniczone w rozwoju, a zabrudzone w ten sposób owoce tracą wartość handlową.

Ochrona przed szkodnikami w Polsce polega na szeroko rozumianej profilaktyce. Głównie tworzą ją: zdrowy materiał sadzeniakowy i pole wolne od szkodnika. Tam, gdzie szkodnik wystąpił należy wycinać i palić zasiedlone przez misecznicę pędy. Dużą rolę w ograniczaniu występowania szkodnika stanowi fauna pożyteczna, głównie biedronki, błonkówki i bleskotki. Wchodzą one w skład biopreparatów stosowanych w różnych krajach.

Obecnie w Polsce brakuje chemicznych insektycydów do zwalczania miseczników w uprawie borówki amerykańskiej. Przez ostatnie 3 lata prowadzono badania nad redukcją liczebności szkodnika za pomocą środków niechemicznych, opartych na substancjach naturalnych. Znajdują się one w wykazie środków wspomagających ochronę, które nie wymagają rejestracji. Są nimi: Afik (oparty na polisacharydach), Siltac EC (zawiera substancje silikonowe), Emulpar 940 EC (na bazie oleju rydzowego, pozyskiwanego z rośliny – lnianki). Substancje te są bezpieczne dla człowieka i środowiska naturalnego. Ich działanie w stosunku do szkodników jest mechaniczne, gdyż pokrywając ciała owadów cienką warstwą wywołują efekt duszenia i zamierania. Momentem użycia preparatów jest wiosna, na początku wegetacji (podobnie jak w przypadku drzew owocowych), np. w kwietniu. Wówczas eliminowane jest zimujące stadium larwalne. Następnym okresem jest czas wylęgania się larw ze złożonych jaj, co przypada na koniec czerwca, początek lipca.

Ewa Żak